

**ASOCIACE MALÝCH A STŘEDNÍCH
PODNIKŮ A ŽIVNOSTNÍKŮ ČR**

Analýza podnikání v zemědělství

Zpracoval tým Asociace malých a středních podniků a živnostníků ČR

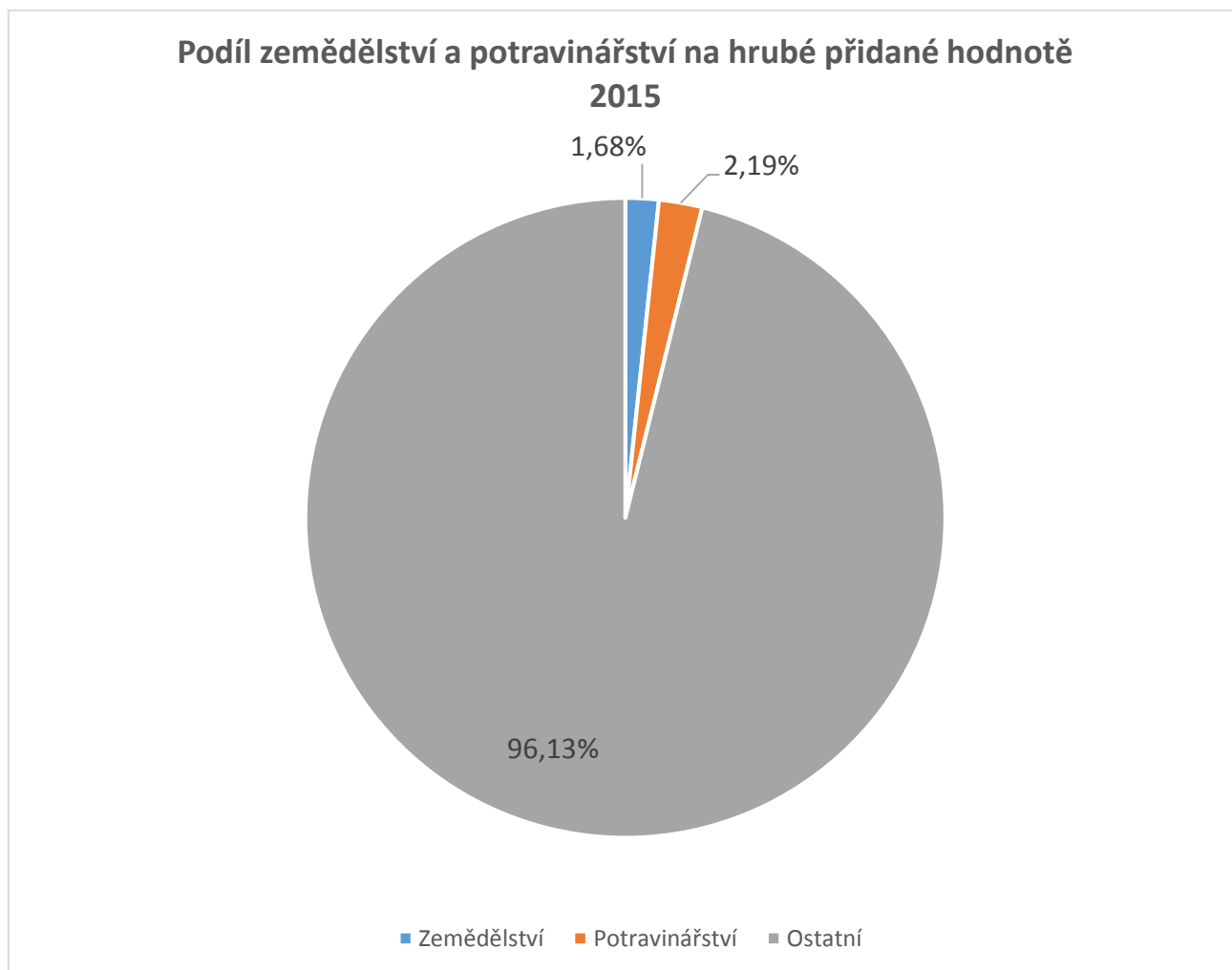
ROK
řemesel
2016

7. 6. 2016

Podíl na celkové tvorbě přidané hodnoty

Podíl zemědělství ¹ na celkové hrubé přidané hodnotě ²	2012	2013	2014	2015
	2,36 %	2,61 %	2,62 %	1,68 %

Podíl potravinářství ³ na celkové hrubé přidané hodnotě	2012	2013	2014	2015
	2,44 %	2,27 %	2,25 %	2,19 %

¹ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

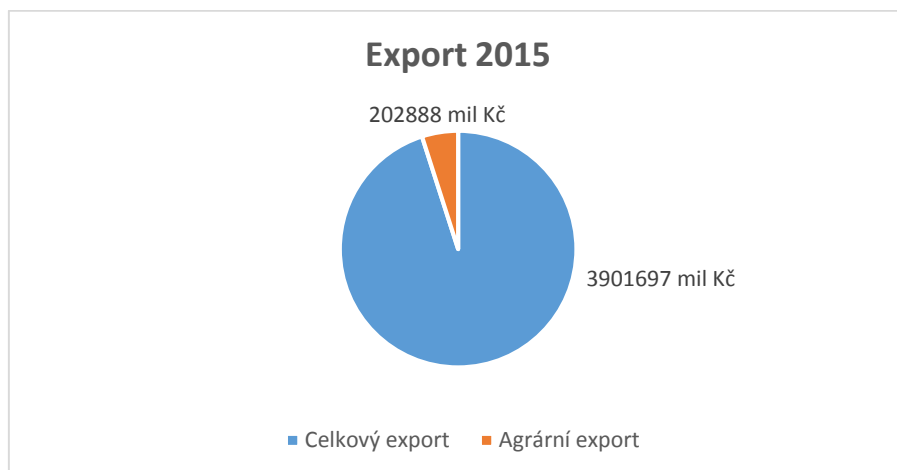
² **Hrubá přidaná hodnota** (HPH) představuje hodnotu, která je vedle HDP nejčastějším ukazatelem výkonnosti ekonomiky, dochází-li k daňovým výkyvům, je potom objektivnější než HDP. HPH získávají institucionální jednotky z používání svých výrobních kapacit. Je stanovena jako rozdíl mezi celkovou produkcí, oceněnou v základních cenách a mezi spotřebou, oceněnou v kupních cenách. Sama je tedy také v základních cenách. Zjednodušeně řečeno, HDP je v podstatě HPH, ale v cenách, za které se zboží nakupuje (čili v kupních cenách, po připočtení daní – DPH, spotřební daň, atd.). V praxi HPH tvoří okolo 90 % HDP, zbytek jsou čisté daně na výrobky. Proto se obvykle HDP a HPH vyvíjejí podobně, nedochází-li k zásadním daňovým změnám. HPH nicméně přímo vypovídá o výrobní výkonnosti ekonomiky. Více k HPH a HDP na <http://www.statistikaamy.cz/2016/03/rozdil-mezi-hph-a-hdp/>

³ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

Podíl na mezinárodním obchodu

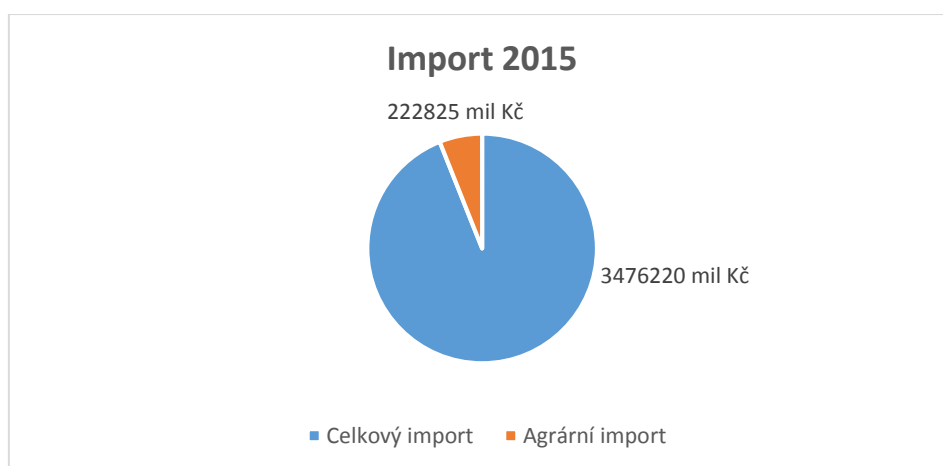
Podíl agrárního sektoru ⁴ na celkovém vývozu ⁵	2012	2013	2014	2015
	4,83 %	5,06 %	4,96 %	5,20 %

Celkový export agrárního sektoru za rok 2015: 202 888 mil. Kč⁶

Podíl agrárního sektoru ⁷ na celkovém dovozu ⁸	2012	2013	2014	2015
	6,25 %	6,54 %	6,23 %	6,41 %

Celkový import agrárního sektoru za rok 2015: 222 825 mil. Kč⁹

⁴ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

⁵ ČSÚ, celkový export 2015 všech výrobků služeb z ČR: 3 901 697 mil Kč, zahraniční obchod v přeshraničním pojetí, sezónně neočištěná data 2016.

⁶ AMSP ČR, výpočet vycházející ze zahraničního obchodu v přeshraničním pojetí, sezónně neočištěná data, dle ČSÚ, 2016.

⁷ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

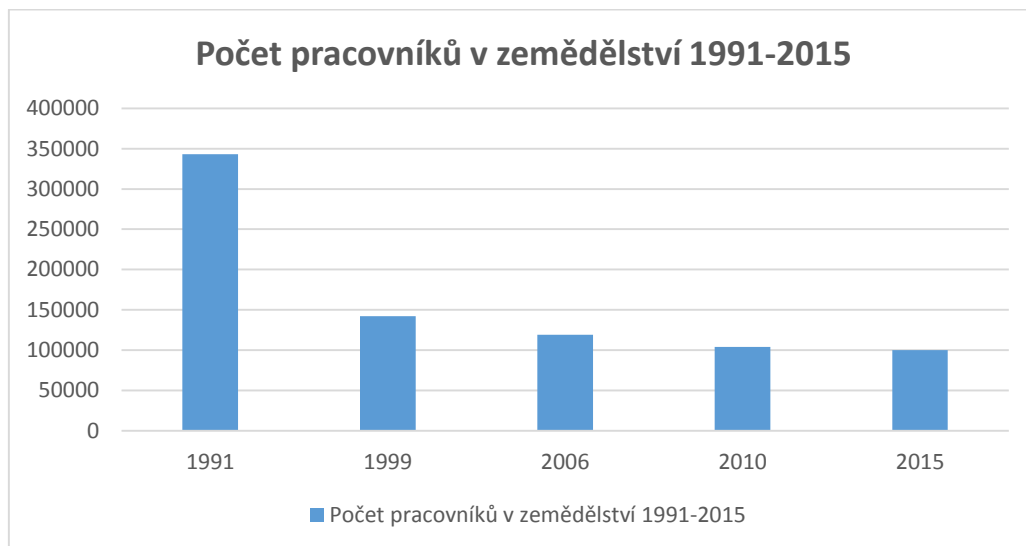
⁸ ČVSÚ, celkový import všech výrobků služeb do ČR: 3 476 220 mil Kč, zahraniční obchod v přeshraničním pojetí, sezónně neočištěná data 2016,

⁹ AMSP ČR, výpočet vycházející ze zahraničního obchodu v přeshraničním pojetí, sezónně neočištěná data, dle ČSÚ, 2016.

Podíl na trhu práce

Podíl zemědělství na celkovém počtu zaměstnanců ¹⁰	2012	2013	2014	2015
	2,62 %	2,62 %	2,6 %	2,54 %

Celkový počet zaměstnanců v zemědělství 2015: 100,4 tis.¹¹

Průměrná mzda v zemědělství za rok 2015: 21 469 Kč¹²

Podíl potravinářství na celkovém počtu zaměstnanců ¹³	2012	2013	2014	2015
	2,75 %	2,73 %	2,70 %	2,64 %

¹⁰ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

¹¹ ČSÚ, 1-9/2015.

¹² Ministerstvo zemědělství, 2016

¹³ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

Podnikatelské subjekty v zemědělství a potravinářství¹⁴

Počet firem v zemědělství	2012	2013	2014	2015
Fyzické osoby (FO)	44 032	44 120	44 392	43 158
Právnícké osoby (PO)	3 871	3 999	4 162	4 258

Celkový podíl FO v zemědělství na všech registrovaných (i neaktivních) FO v ČR za 2015: 2,11 %

Celkový podíl PO v zemědělství na všech registrovaných (i neaktivních) PO v ČR za 2015: 0,97 %

Počet firem v potravinářství	2012	2013	2014	2015
Fyzické osoby	12 080	12 687	14 919	16 133
Právnícké osoby (s.r.o. + a.s.)	3 991	4 165	4 584	4 863

Celkový podíl FO v potravinářství na všech registrovaných (i neaktivních) FO v ČR za 2015: 0,79 %

Celkový podíl PO v potravinářství na všech registrovaných (i neaktivních) PO v ČR za 2015: 1,10 %

Průměrný počet podnikatelů v potravinářství (více jak 50 zaměstnanců) podle výrobních oborů¹⁵

Obor podnikání	2012	2013	2014	2015
Zpracování masa	80	78	76	71
Zpracování ryb	3	4	4	4
Zpracování ovoce a zeleniny	15	14	17	15
Výroba tuků a olejů	6	6	6	6
Výroba mléčných produktů	41	44	40	40
Výroba mlýnských a škrobářenských výrobků	17	16	17	16
Výroba pekařských a cukrářských výrobků	129	129	122	125
Výroba ostatních potravinářských výrobků	71	73	75	78
Výroba průmyslových krmiv	24	24	25	25
Výroba nápojů	57	56	55	53
CELKEM	443	444	437	436

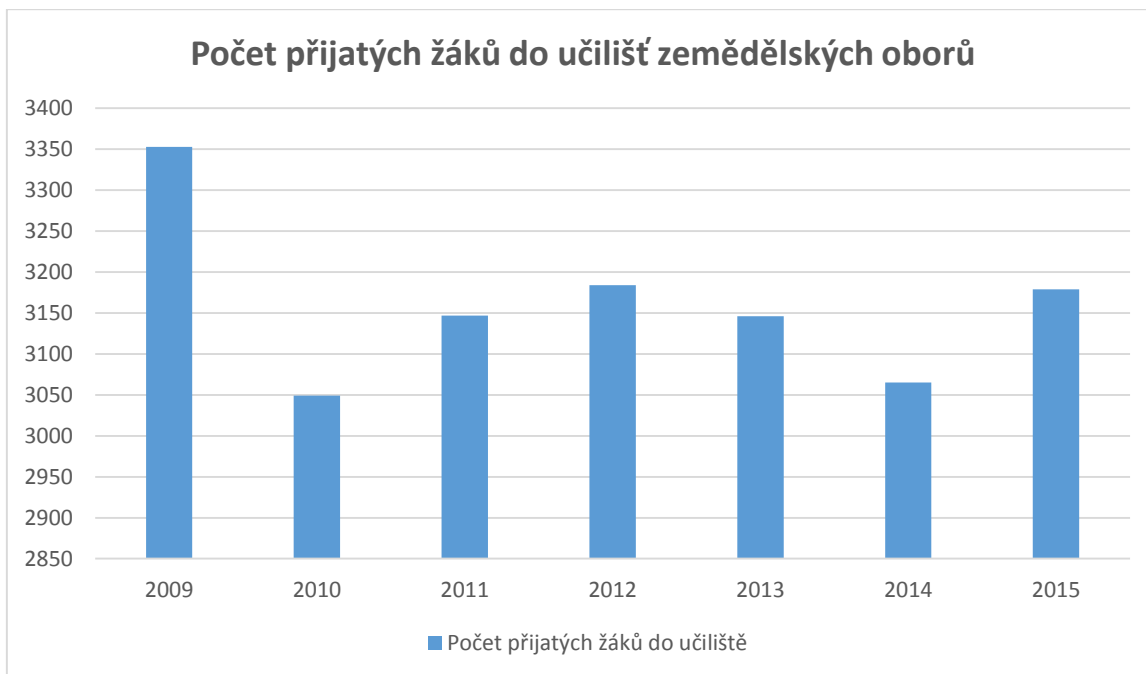
Struktura úvěrů v zemědělství	2012	2013	2014	2015
Úvěry krátkodobé	5 486	6 395	7 325	7 345
Úvěry střednědobé	4 958	5 110	4 720	4 943
Úvěry dlouhodobé	30 693	33 158	34 169	35 212

¹⁴ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, AMSP ČR, ČSÚ 2012-2015.

¹⁵ Ústav zemědělské ekonomiky a informací, Zprávy o stavu zemědělství, 2012-2015.

Počty žáků přijatých do 1. ročníku zemědělských oborů – střední vzdělání s výučním listem¹⁶

2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
3 353	8,4	3 049	8,7	3 147	9,3	3 184	9,6	3 146	10,0	3 065	9,8	3 179	10,6

Počet přijatých žáků dle zemědělských oborů (2015) – střední vzdělání s výučním listem¹⁷

Název oboru vzdělání	Počet přijatých 2015/16	Počet škol, které obor nabízí
Zemědělec - farmář	368	24
Včelař	126	3
Zahradník	674	44
Rybář	85	2
Jezdec a chovatel koní	198	9
Podkovář a zemědělský kovář	48	7
Opravař zemědělských strojů	1 588	59
Lesní mechanizátor	190	12
Opravař lesnických strojů	132	5
Zpracovatel dřeva	42	3

¹⁶ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

¹⁷ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

Míra nezaměstnanosti vyučených absolventů zemědělských oborů: 12,3 % (2015)¹⁸

Míra nezaměstnanosti vyučených absolventů všech oborů (2015): 12,6 %¹⁹

Největší míra nezaměstnanosti absolventů:

- zemědělec/farmář: **20,9 %**
- opravář lesnických strojů: **18,2 %**

Nejmenší míra nezaměstnanosti absolventů:

- rybář: **6,1 %**
- opravář zemědělských strojů: **9,6 %**

Počty žáků přijatých do 1. ročníku zemědělských oborů – střední vzdělání s maturitní zkouškou

2009		2010		2011		2012		2013		2014		2015	
počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%	počet	%
2 272	4,3	2 002	4,3	1 854	4,3	1 595	4,0	1 671	4,2	1 625	4,0	1 577	3,9

¹⁸ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

¹⁹ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

Počet přijatých žáků dle zemědělských oborů (2015) – střední vzdělání s maturitní zkouškou²⁰

Název oboru vzdělání	Počet přijatých v roce 2015/16	Počet škol, které obor nabízí
Zahradnictví	364	16
Rostlinolékařství	25	2
Agropodnikání	1 046	39
Vinohradnictví	32	2
Rybářství	90	2
Chovatelství	99	5
Mechanizace a služby	298	13
Lesnictví	248	7

Míra nezaměstnanosti absolventů zemědělských oborů, ukončených maturitou: 12,1 % (2015)²¹

Míra nezaměstnanosti absolventů všech oborů, ukončených maturitou (2015): 9,6 %²²

Největší míra nezaměstnanosti absolventů:

- **Vinohradnictví:** 42,9 %

- **Agropodnikání:** 15,6 %

Nejmenší míra nezaměstnanosti absolventů:

- **Lesnictví:** 4,6 %

- **Rybářství:** 5,3 %

Z celkového počtu absolventů dané kategorie a skupiny oborů vzdělání se jich **60,8 %** hlásilo ke studiu na vysoké školy a **49,3 %** absolventů bylo také přijato.²³

Absolventi se zvoleným vzděláním, kteří jsou přijati ke studiu na VŠ, studují nejčastěji obory z těchto skupin:

- **Zemědělství a lesnictví:** 72,7 %
- **Speciální interdisciplinární obory:** 9,0 %
- **Ekonomie:** 5,5 %

²⁰ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

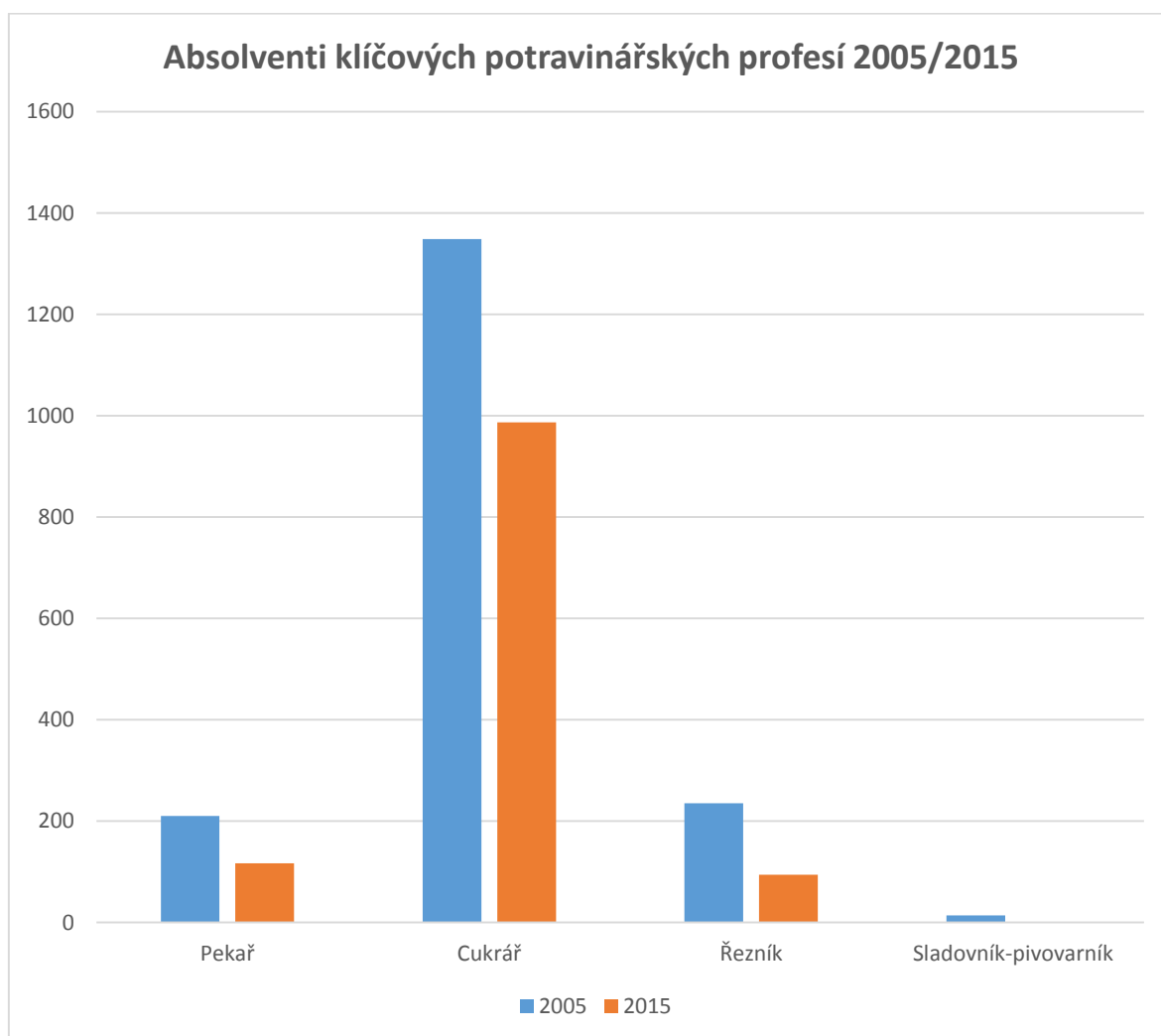
²¹ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

²² Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

²³ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

Porovnání absolventů hlavních potravinářských profesí (2005-2010)²⁴

	2005	2015	Rozdíl
Pekař	210	117	56 %
Cukrář	1 349	987	73 %
Řezník - uzenář	235	94	40 %
Sladovník - pivovarník	14	0	0 %
CELKEM	1 808	1 214	67 %

²⁴ Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků, 2016.

Závěry:

- **Podíl zemědělství na HDP a HPH má klesající tendenci**, a to jak v důsledku poklesu výkonnosti oboru, tak v důsledku růstu všech ostatních odvětví ekonomiky. **Zemědělství se tak stalo v minulém roce jediné odvětví, které klesalo.** Podíl **potravinářství** na celkové ekonomice se snížil nepatrně a **zatím „stačí“** celkovému růstu hospodářství.
- Naopak **posiluje jak agrární export**, který je nejlepší za poslední 4 roky, **tak dovoz** zemědělských produktů.
- **Počet zaměstnanců** v zemědělství se stabilizoval na hranici **100 tisíc pracovníků** a v posledních 4 letech se podílí na celkové míře zaměstnanosti kolem 2,5 %, přesto je třeba uvést, že v roce 1991 byl jejich podíl 6,3 % a celkový počet 343 tisíc.
- **Průměrná mzda** v zemědělství patří dlouhodobě **k nejnižším** ze všech odvětví, za rok 2015 je ve výši 21 469 Kč **o čtvrtinu nižší, než je celostátní průměr.**
- V odvětví **zemědělství nepatrně klesá počet podnikajících fyzických osob**, naopak **roste** trvale **počet obchodních společností**, což koresponduje s celkovým vývojem podnikatelských subjektů v ČR.
- **Positivní trend je ale v sektoru potravinářském**, kde trvale **roste jak počet OSVČ, tak právnických osob.** Obchodní společnosti jsou v oboru stabilní, dominuje výroba **pekařských výrobků, zpracování masa a výroba mléčných produktů.**
- Meziročně **roste čerpání** jak provozních, tak investičních **úvěrů.**
- Začíná se **otáčet trend poklesu nových žáků v učňovských zemědělských oborech**, za minulý rok byl jejich **podíl 10,6 %, což je nejlepší za posledních 7 let**, dominují obory **opravář zemědělských strojů, zahradník a farmář.** Farmáři jsou současně ale skupinou s nejvyšší mírou nezaměstnanosti vyučených absolventů.
- **Počet přijatých žáků do zemědělských oborů, ukončených maturitou nepatrně klesá**, od roku **2009 je to ale již téměř o třetinu.** Nejvyhledávanější jsou obory **agropodnikání a zahradnictví.** Absolventi vinohradnictví a agropodnikání ale současně nejhůře hledají uplatnění.
- **Polovička maturantů zemědělských oborů pokračuje ve studiu na vysoké škole, 73 %** z nich pokračuje v oboru zaměřeném na zemědělství nebo lesnictví.
- Systematicky **klesá počet absolventů klíčových potravinářských profesí**, za posledních **10 let je to o 32 %**, což sice odpovídá demografickému poklesu, ale například v oboru **řezník-uzenář začíná být situace kritická**, pokles je za dekádu **o 60 %.**